

Umsindisi

De Redder

Frans Busschots

Schrijver: Frans Busschots
Coverontwerp: Walter Baats
Foto: Walter Baats
ISBN: 9789463982276
© Frans Busschots

Beste lezers,

Ik heb altijd graag gereisd. Naar verre landen met soms vreemde bevolkingen. Naar eeuwige sneeuwtoppen, naar diepe dalen. Naar eindeloze vlakten, naar onbereikbare gebieden. Naar mensen die ongenaakbaar schenen en waarvan hun gelaatstrekken en gebaren mij vreemd leken. Mensen die ik niet begreep en zelfs hun gebaren niet kon duiden.

Het magische wilde ik doorbreken. Ik wilde in contact treden met deze mensen. Wat betekent leven in een tropisch land, hoe leven kinderen en ouderen in zo een land waarvan ik de taal niet begreep?

Maar er bleef een barrière tussen deze mensen en mij, waarschijnlijk omdat ik meer wilde begrijpen dan voor mij en mijn beperkingen mogelijk was.

Iedereen heeft recht op geluk en een zonnig leven; was dat overal zo? Leefden de mensen gelukkig, overal?

Afrika genoot mijn voorkeur, om het magische, om het onbekende? Waarom? Ik weet het niet. Iets in mij leek te worden aangezogen door die cultuur, door dat landschap, door die mensen.

Ondanks mijn bewondering, mijn aanvaarden van de omstandigheden, ondanks alles: ik bleef van Afrika houden met heel mijn leven.

Ik probeerde door te dringen tot de ziel van een volk, van samen levenden in een grote gemeenschap.

Afrika? Kom er niet eens, maar meermaals. Kom er niet alleen naar planten, bloemen en bergtoppen kijken, kijk er naar de mensen, hun manier van leven, hun zoeken naar geluk.

Dit verhaal is niet echt gebeurd. Toch niet zoals het hier is geschreven. Het had zo wel kunnen gebeurd zijn. Maar

mijn liefde en genegenheid hebben hier en daar een ommetje gemaakt aan dit verhaal.

Ja, dit verhaal had echt zo kunnen gebeurd zijn. En ik ben altijd bereid om over dit verhaal, over deze mensen die ik met dit boek een leven schonk, te praten. Maar steeds zul je in mijn woorden de liefde en genegenheid erkennen voor een groot volk dat zich nog steeds een weg zoekt in deze wereld met beperkingen en ook met veel hoop.

Dank, beste lezer, dat wij samen een stukje weg zullen afleggen met dit verhaal. Een stukje weg naar waardering van mensen waarvan we zullen moeten leren houden. Met een spiegel kun je een reflectie maken, een brug bouwen tussen mensen. Laat die brug stevig zijn en over veel draagkracht beschikken.

Dank u!

De auteur

Titel: De Redder (in het Afrikaans)

1

Een blauwe hemel, wat verloederde struiken op de oever, een brede rivier met weinig water. Wat verder zanderige grond die wel wat water kon gebruiken om het landschap kleur te kunnen geven. Alleen de kleurencontrasten maakten het geheel mooi. Toch was dit de uitverkoren plaats van Josh. Hij zat op een bruin doekje, ongeveer zo groot als een zakdoek die oudere mannen gebruiken. Hij wilde zijn broek niet vuil maken en ook zijn bruinhemd niet. Telkens als Josh ging vissen kleepte hij zich mooi op. Niet dat dit de gewoonte was om zo te gaan vissen, maar omdat hij dat vond, gewoon. Andere kinderen droegen doordeweekse kleding. Josh echter vond dat de vissen die hij ving, als laatste blik naar de visetende wereld toch mochten ondervinden dat er meer was dan een verwilderde knaap met een vislijn. Trouwens Josh genoot er ook van dat als hij naar het water keek zijn mooi kostuum weerspiegeld werd. Zichzelf mooi vinden, daarvan genoot hij.

Josh had een mooie visuitrusting. Hij had twee lijnen aangelegd en wachtte af. O, hij had tijd. Vissers die ongeduldig naar de rimpeltjes op het water kijken en bijna kwaad zijn op alle visjes, hadden een verkeerde ingesteldheid, vond hij. Gun de vissen de tijd om van het leven afscheid te nemen, dacht hij.

De twee vislijnen en de rest van de uitrusting waren van zijn grootvader, die enkele jaren geleden overleden was. Gewoon onder een trein gelopen 's nachts. Terwijl iedereen sliep. Hij had te veel gedronken en de bel van de aankomende trein niet gehoord. Misschien dat ook de machinist van de trein te veel gedronken had. Meermaals werden machinisten veroordeeld voor drankgebruik. Toch

bij passagierstreinen waren regelmatig controles, maar voor ertstreinen die door het binnenland reden, waren bijna nooit controles. De treinmaatschappij was immers tevreden dat er nog mensen 's nachts wilden 'treintje rijden'. Alleen zo een hele nacht naar de verte kijken en bijna nooit iets zien. Tenzij plots een dier dat gebiologeerd naar de dansende treinlichten keek en niet meer wist wat er met ze kon gebeuren, aan een verlaten plaats stond te wachten op iets vreemds wat de dood tot gevolg kon hebben. Soms gebeurde het ook dat een fietser die nog nachtelijk op pad was en niet meer voldoende dynamiek had om de trein te mijden, aan een onbewaakte overweg het leven liet. Zoiets was een groot probleem voor de treinmachinist. Niet zozeer voor de maatschappij.

Een grote zwarte Mercedes stopte op de onverharde baan in de buurt van de vaste visplaats van Josh. Een grote zwarte heer, keurig gekleed en met aan iedere hand zeker twee ringen stapte uit en daalde af naar de plaats waar Josh aan het vissen was.

“Hallo, aan het vissen?” vroeg hij terwijl hij naar Josh glimlachte.

“Zeker, meneer!”

“Je hebt toch een visvergunning, vermoed ik?”

Josh keek op. Verdorie, weer een rotvent die mij komt storen.

“Moet dat? Ik dacht dat vissen gewoon een relatie was tussen de vissen en de persoon die geduldig zit te wachten? Voor de vissen maakt het niets uit of ik een papertje op zak heb. Het is gewoon een relatie, meer niet.”

“En lukt het vandaag?”

“Het lukt altijd, meneer. Ik praat met ze. Zelfs met een paar visjes in mijn mand ben ik tevreden. Bij een zeer

geslaagde dag moet ik van mijn mama altijd wat we dezelfde avond niet kunnen opeten aan de burens geven.”

“En hoever ben je vandaag al?”

“Twee kleine visjes, meneer. Je mag ze hebben.”

En Josh toont zijn leefnet aan de bezoeker.

“Jij bent een pienter kereltje. Woon je in de buurt?”

“In de buurt wel, meneer. De andere kant van het dorp. Kan ik je ergens meehelpen?”

“Hoe heet dit dorpje ook weer?”

“Blauw Dorp!”

“Mooie naam.”

“Ben je verloren gereden, meneer?”

“Ik zie niets wat op een dorp lijkt. Is dit een groot dorp? Ik ben nog niemand tegengekomen.”

“En waarmee zou ik je kunnen helpen?”

“Ik zie dat je twee visstokken bij je hebt. Zou ik even zo een stok mogen vasthouden? Het is al lang geleden dat ik nog gevist heb. Ik herinner me nog van vroeger dat de Blauwe Rivier vol vis zat.”

“Die is zeker al lang opgegeten, meneer, of van ouderdom gestorven. Sinds vorig jaar zit er veel minder vis en ze zijn ook veel kleiner.”

“En toch kom je nog vissen hier?”

“Zeker, meneer! Ik kom de visjes wat gezelschap houden.”

“Zou ik ook zo een stokje mogen vasthouden?”

“Zeker, meneer. Heb je vroeger ook gevist? Het is echt niet zo eenvoudig dan het lijkt.” Josh keek naar het vreemde heerschap. Wie kon die kerel nu wel zijn? Zeker iemand met veel centen. Zo een mannetje van de regering of zo?

De bezoeker lacht en kijkt een beetje verlegen naar het rimpelende water.

“Vroeger, toen ik zo jong was als jij. Veel uren gevist, maar weinig gevangen. Toch onvergetelijke uren beleefd. Ik zag je van voor de bocht van de weg. En alles uit mijn jeugd herleefde. Mag ik echt?” En de man keek begerig naar de tweede visstok. Josh gaf de visstok aan de vreemdeling, die hem vastnam. Meteen rolde hij de visdraad op en wierp de lijn uit. Even later keek hij zeer ontspannen naar de dobber van zijn vislijn.

“Kom je hier regelmatig”, vroeg hij aan Josh.

Josh lachte. “Ja, zeker regelmatig, maar niet zoveel meer dan vroeger. Ik moet studeren van mijn papa.”

“Stoute papa”, lachte de man.

“Neen. Studeren is belangrijk.”

“En lukt het een beetje?” vroeg de man.

“De dagen waarop ik mijn best doe wel. En dat is mooi. Ik kan bijna op voorhand zeggen hoeveel punten ik zal krijgen op mijn ondervragingen. Kom je van ver, meneer?”

“Neen. Enkele bochten ver, bij wijze van spreken.”

“Zo een mooie auto hebben wij in ons dorp niet”

“Zo een auto moet je met chauffeur en al kopen en zoveel goede chauffeurs zijn er niet, heb ik horen zeggen. Hoe heet je papa?”

“Gewoon papa.”

“Zo bedoel ik het niet.”

“Mijn papa, ja die heeft ook een naam zoals iedereen. Baba, denk ik dat hij heet. Ik ben Josh. En jij?”

De vreemdeling kijkt naar de dobber op het water. Hij lacht. “Mijn vrouw noemt mij altijd Bobo. Mooie naam.”

“En is dat je echte naam?”

“Dat is de naam die alleen mijn vrienden mogen gebruiken. Jij dus ook. Het is toch alleen aan vrienden dat je een vislijn uitleent?”

“Bobo dus.” Josh lacht. “Ik begin honger te krijgen. Vind je het erg dat ik iets ga eten?”

“Wat schaft de pot?”

“Ik heb twee boterhammen met confituur en twee cola’s.”

“Ik heb niets”, antwoordde de man. “En toch ook een beetje honger. In afwachting van een vette vis, ja, misschien, ...”

“Maar man toch, of mag ik Bobo zeggen?”

“Natuurlijk!”

“Ieder een boterham en een cola. En straks een vette vis? Zeg nu zelf, Bobo, waar kan men zo een volledige maaltijd nog krijgen?”

Even later zaten ze naast elkaar ieder met een boterham en flesje cola in de handen. De vreemde man, Bobo, glunderde. Dit was het echte leven. Van daar kwam hij. Van eenvoudige mensen en nu opgeklommen in de maatschappij. En toch eigenlijk altijd diep van binnen eenvoudig gebleven.

Bobo klopte Josh op de schouder. “Jij, Josh, jij bent een echte vriend. Als ik ooit iets voor je kan doen, contacteer me dan maar. Een echte vriend!”

Dan, opeens, begon de dobber van de lijn van Bobo te wiebelen om dan plots te verdwijnen. “Beet!” riep Bobo enthousiast. Even later lag een grote vis te spartelen op het stoeltje van Josh.

“Geweldig”, riep Bobo. “Nu moet ik echter verder.” Hij gaf Josh een handje. “Voor je papa!”

“Als ik later een kasteel voor mij ga bouwen, dan zal ik je hulp nodig hebben!”

“Je mag mij altijd bellen, Josh.” En Bobo stapte bergop naar de baan waar zijn grote zwarte Mercedes stond te wachten. De chauffeur en de begeleider keken naast de auto toe. Op het laatste moment gaven ze Bobo een hand zodat hij terug op straathoogte kon komen. Even later reed de auto weg, nagekeken door Josh, die zich afvroeg wie die Bobo toch kon zijn.

“Papa, ik heb een mooie zwarte Mercedes gezien!” riep Josh wanneer hij thuiskwam.

“Ik dacht dat jij ging vissen, Josh? Of reed die auto over de Blauwe Rivier? Veel visjes gevangen?”

Baba komt naast Josh staan. “Ik ben fier op je, Josh!”

“Die man die achteraan in die zwarte auto zat heeft mijn boterhammen helpen opeten. Hij had toch een centje kunnen geven, vind ik. Al heb ik hem zelf een stukje brood aangeboden.”

“Echte rijke mensen hebben nooit geld bij, zoontje. Het is daarom dat ze rijk geworden zijn. En hoe heette die man?”

“Zijn vrouw noemt hem Bobo, zei hij al lachend. Hij zal wel een andere naam hebben, vermoed ik.”

“Zeker, Josh! Ik zou echt niet weten met wie je te maken had. In ieder geval: met vreemden en zeker met vreemden met een grote auto met een begeleider moet je opletten. Beter voorkomen dan genezen. Was het iemand van onze stam?”

“Hij had een ronde neus, papa. Van stam tweeënvijftig, vermoed ik.”

“Stam tweeënvijftig, bijna zeker, zoontje. Opletten. Het zou mij niets verwonderen dat zij een van de volgende verkiezingen aan de macht komt. En onze stam, op politiek vlak van de kaart geveegd wordt. Binnen een jaar of tien, wanneer jij afgestudeerd bent, moet je zeker opletten voor stam tweeënvijftig. Het is een bende. Ze laten nogal veel stamgenoten die jaren geleden geëmigreerd zijn, naar ons land teruggekomen. De macht van het getal, zoon. Velen hebben bijna geen studies gedaan en maar op de straten rondgezworven. Een gemeenschap moet nu eenmaal regels respecteren. Niet iedereen die hier binnenkomt kan zo maar een financiële ondersteuning krijgen. Volgens tweeënvijftig wel. Maar wat

wordt er dan van ons land? Ze hebben nooit gewerkt en komen hier onze spaarpot opeten. Bij ons in de gemeenteraad zitten er ook al een paar van die stam. Ze praten altijd maar, maar weten niet waarover ze praten.”

“Het is toch goed dat ze praten, papa!”

“Alleen praten als je weet waarover men spreekt en als je de details niet kent, dan hou je de tanden op elkaar. Alleen praten met kennis van zaken.”

“Ben jij nu burgemeester, papa?”

“Plaatsvervangend, zoon.”

“Dan wacht jij totdat de echte burgemeester dood is? Dat is niet mooi, papa.”

“Zo moet je dat niet zien. De burgemeester is een goede vriend van onze familie. Maar nu is hij echt ziek en zal waarschijnlijk niet meer genezen. Ik vervang hem. Dat is zo beslist door de raadsleden. Voor mij mag hij nog jaren leven, en waarom ook niet, zo een prachtige kerel! Maar iemand moet zorgen dat alles blijft draaien. Ho, en daarbij Josh: alles wat ik tegen je zeg moet tussen ons blijven. Zelfs tegen je mama mag je niets zeggen. Vrouwen verpraten zich soms zonder dat ze het zo bedoelen. Tijdens het winkelen of wanneer ze onder de schaduw van een boom zitten. Niet kwaad bedoeld, maar daar gaat het niet over.”

“En als ik iets zou zeggen tegen andere kinderen, dan vergelijk je mij met een huisvrouw?”

“Jouw mama heeft aan een universiteit gestudeerd. Onderschat Hidi niet.”

Baba kijkt op zijn polsuurwerk. “Ik verwacht alle momenten de nieuwe pastoor. Ook iemand van onze stam, maar die van een dorp langs de andere kant van de Blauwe Bergen komt. Een jonge gast. Ik zal hem wat moeten ondersteunen. Dat is zo met jonge mannen. Met geloof alleen run je geen kerk. Mensenkennis is belangrijker. Die

god blijft wel in de kerk aanwezig, maar de mensen die uit de kerk gaan en niet tevreden zijn van het doen en laten, komen misschien nooit meer terug. Mensen zoeken iets in het geloof. Vinden ze dat niet in de kerk dan haken ze af. Gewoon. Ik heb eens een oudere pastoor gekend die mij de indruk gaf dat hij de uitvinder van het geloof was en dat hij god nog wat goede raad zou kunnen geven. Snap je?”

“Gelukkig dat er in onze kerk zo nu en dan nog eens gezongen wordt, papa. Anders zag ik het helemaal niet zitten. En waarom moet een mens naar de kerk gaan, papa?”

“Ik verwacht alle momenten de nieuwe pastoor, zoon. Waarom men naar de kerk moet gaan? Waarom gaat een sportman nog regelmatig trainen en zich bijscholen? Waarschijnlijk om de spieren en de geest in optimale vorm te houden.”

“Ja, maar in de kerk is er maar een persoon die blijkbaar alles weet en de mensen moeten als dommeriken luisteren en knikken, of mag men luidop zeggen dat men niet akkoord is? Eigenlijk zou discussiëren moeten kunnen. Kerkbezoek zou wat nuttiger moeten zijn. En men zou meer moeten zingen. En de liedjes die men nu zingt klinken precies alsof ze uit een kelder komen gekropen als een slak. Hoger zingen, muziek die precies uit de hemel komt en op ons neerdaalt.”

“Jij wordt nog een verstandige man, Josh. Blijf maar goed studeren. En nu naar boven. De pastoor zal er zo gaan komen.”

De bel ging en Baba stapte naar de voordeur, voor de bezoeker misschien niet zo makkelijk te vinden omdat twee grote struiken in de buurt stonden en bij gebrek aan efficiënte straatverlichting, alles op elkaar leek.

“Ik ben pastoor Kobe”, zei een grote zwarte man met ronde neus.

“Welkom, pastoor Kobe. Lukt het?”

Kobe draaide zich op zijn zij en stapte door de geopende deur. ‘Ik zal in mijn voortuintje een tent laten plaatsen’, dacht Baba. ‘Stel dat hij morgen terugkomt en wat onbedacht is, dan is de deurstijl misschien zelfs het slachtoffer van heel de situatie.

“Bedankt voor de ontvangst, burgemeester. Ja, sorry, maar toen ik jong was, ben ik te lang blijven groeien. Hoog en breed.”

“Voor mij geen probleem, pastoor Kobe! Drinken wij iets?”

“Straks, misschien.”

“Heerlijk. Waarmee kan ik je van dienst zijn? Je bent hier nieuw, heb ik horen zeggen. Goed idee om eens langs te komen. Toch geen problemen met het schooltje?”

“Ik kom van net over de grens. De bisschop zei me dat er hier een groot gebrek was aan priesters. En ik dacht dat ik voor mijn eigen volk, voor mijn stam, wel wat mocht doen. Alleen jammer dat ik wat te veel indruk maak door mijn gestalte. Maar een pastoor mag opvallen, vind ik.”

“Het is te zien hoe dat je opvalt. Wat zijn je plannen, pastoor Kobe? Jouw vorige collega is in het Krugerpark overleden. Hij heeft een paar wilde dieren verkeerd ingeschat. Ja, jullie God is misschien wel een fantastische kerel, maar dat moeten die dieren dan ook maar te weten komen. En dieren maken blijkbaar niet zoveel uitzonderingen.”

“Ik wil terug een zingende kerk. Een kerk waar iedereen zich thuis voelt.”

“Onze mensen zingen graag, pastoor Kobe. En ik denk dat jij ook een prachtige zangstem hebt.”

“Piano, gitaar, blokfluit en zo nog het een of ander: ik heb muziek in mijn genen. Mijn papa was organist in mijn vorige parochie. Misschien komen ze later ook wel hier wonen. Zit hier nog wat eetbare vis in de Blauwe Rivier?”

“En wat zijn de plannen van onze nieuwe pastoor? Er kwam de laatste tijd niet zoveel volk meer naar de kerkdiensten. Wat ga jij daaraan doen?”

“Terug naar de grondwaarden van het geloof, burgemeester. Christus is niet gestorven om een verloederd volk gelukkig te maken. Geloof bij de mensen moet vanuit hun eigenste ik komen. Van binnenuit naar buiten groeien. Verlangen naar een kerkdienst, een herbronning, moet aan sterkte toenemen. En dan zijn wij een triomfantelijk volk op weg naar de hemel.”

Even was het stil. Dan lachte Baba luid en zelfs een beetje onbeleefd, ten minste.

“Wat bedoel je, burgemeester?”

“Zeg maar Baba, pastoor!”

“Wat ik daaraan ga doen? Ik ga mij honderdprocent inzetten. Dag en nacht beschikbaar zijn. Zelfs voor wie bij slecht weer en wind aan mijn bel komt trekken ben ik beschikbaar. Geloven is een houding, een levenshouding.”

“Het koor was op sterven na dood. Zo een koor is toch belangrijk? In onze stam krijgt ieder kind bij de geboorte een stevig paar stembanden die prachtige zanggeluiden kunnen maken.”

“Dat koor, burgemeester? Dat zingt vals. Zo vals als een mannelijke kat, ze noemen dat een kater, is het niet? Ze moeten leren toon houden. Misschien moeten wij met een nieuw koor beginnen. De helft van de vrouwen is zwanger. Zo kan het toch niet?”

“Ik heb het gevoel dat die ongeboren baby's meezingen. De klank heeft een dimensie meer gekregen.”

“In de eerste plaats moeten de mensen terug weten waarom ze naar de kerk gaan. Om mooie kleding te showen of om nadien een glaasje te kunnen leegdrinken? De grondwaarden van ons geloof, burgemeester.”

“Maar man toch! Denk jij nu echt dat men wakker ligt van jouw geloof? Mensen willen van het leven genieten, een gelukkig gezinnetje opbouwen en op zondag, de zevende dag, weet je wel, op zondag met anderen over morgen praten. Als het kan: ook zingen in de kerk. Volwassen mannen, zelfs zij die al een buikje hebben gespaard, kunnen misschien mooi zingen.”

“Mannen in de kerk? Neen. Vrouwen doen het goed. Kinderen ook zijn welkom, totdat ze naar de stad naar de school gaan. Ik heb al een paar lectoren moeten doorsturen. Wie geen aangename stem heeft, hoort niet thuis in mijn kerk.”

“Ho, pastoor. Is dit jouw kerk? Je weet toch dat Jezus meestal in openlucht predikte? De tempel werd toch door de Joden en ander volk gebruikt? Als je morgen komt vragen om het dak van de kerk te laten herstellen, dan ben ik niet thuis, pastoor Kobe. Volks zijn en blijven, zo kun je het geloof uitdragen. Wat hebben de mensen aan al dat gelul? Geloven is content zijn, geen ruziemaken, overschotjes aan de burens geven. Al die verhalen uit het Oude Testament zijn verhalen die wij niet meer begrijpen. Maak het modern en gezellig. En liever een lied vals gezongen dan niet gezongen. Als God daarboven dat vals gezongen liedje hoort dan weet hij ook dat die noot niet goed gezongen is. En wie moet het nog weten? De bisschop is te oud. Die man kan niet meer zingen.”

“En hoe was de relatie tussen de gemeente en de kerk, vroeger?”

“Goed, voor zover ik weet. De pastoor kwam op een vaste dag en bracht meestal een fles mee. In eer en geweten dronken wij die fles uit. Toegegeven: er zijn nuttiger dingen dan samen een fles wijn leegdrinken, maar het is een stimulans.”

“Een wat, burgemeester?”

“Een stimulans, pastoor. Van het nuchtere leven vol onbelangrijke toestanden die leiden naar stress en andere ongezellige situaties, naar oprechte gevoelens en ontboezemingen. Een fles wijn neemt de franjes van het dagdagelijkse leven weg en zet iedereen in zijn blootje. Geen gelul, maar verstand dat begint te werken, of weigert te werken.”

“Ik heb het zo niet voor wijn, burgemeester.”

“Dan zal ik je dat wel leren. Als pastoor moet je niet de hele dag in je kerk op je knieën op een stoel zitten en bidden totdat de stukken eraf vliegen. Je moet de straat op, met de mensen praten. De kinderen wat helpen met hun huiswerk, de mannen leren borderplanten in de volle grond steken. Vrouwen leren zich mooi te kleden en 's avonds hun man de rest van de wereld te leren tonen. Er is meer dan zingen in de kerk, pastoor.”

“De bisschop heeft mij gezegd dat ik waarschijnlijk nog een assistent krijg ook. Hij wil van dit dorp een modelparochie maken.”

“Dan moet hij eens langskomen, niemand kan het geloof uitstralen door van achter zijn bureau naar de wereld te kijken. In de week in een werkkostuum rondlopen en met de mensen praten, ten minste met de mensen die nog met de kerk willen praten. En de zondag met veel glitter en glans aan het altaar staan. Zeker. Vermits geloven in de eerste plaats een levenshouding is, moeten kerkbedienaars, voorgangers in het geloof, in de eerste plaats een voorbeeld zijn. Mensen tonen hoe het geloof mensen gelukkiger kan maken. Maak ik een fles streekwijn open? Rood of wit?”

“Bij een volgende keer misschien, burgemeester. Je hebt mij overdonderd.”

“Niets aan de hand, pastoor. Je kunt altijd bij mij in de wijngaard komen werken. Heb je al ooit gewerkt? Met de

handen bedoel ik. Zo van die kleine puistjes op de binnenkant van je hand zien groeien. En dan met de mensen praten. Over geloof dat verrijkt en gelukkiger maakt.”

“Ik ben weg, burgemeester.”

“Altijd welkom, pastoor. Bij voorkeur rode wijn, maar als het niet anders kan dan is wit ook goed. Maar nooit rosé. Dat kan ik zo maken door overschotjes in een glas te kieperen. Dag!”

Echt vrolijk keek de pastoor niet toen hij de voordeur achter zich dichttrok en over het voorterras naar de straat liep. Voor de stukske burgemeester moest hij oppassen. Bij een volgende gelegenheid wijn drinken, ja, waarom ook niet? Maar opletten. Hij had van de koster een paar flessen rood gekregen, dus veel kosten zou het zeker niet. Bidden als pastoor was als broodbakken voor een huisvrouw. Maar brood eten is nuttiger dan broodbakken. Die nieuwe assistent was voor volgende week aangekondigd. De bisschop had Kobe gezegd dat hij rekende op een geweldige toename van het aantal kerkgangers en dat was de parameter waarop geloofspraktijk gebaseerd werd. Met cijfers kun je immers grafieken maken.

De tien- en elfjarigen zaten samen in de klas van meester Adel. Sommigen waren al vroeger vertrokken naar de stad om zich daarin te burgeren in de hogere scholen waar men zo nog wat voorbereiding kon opdoen en zich makkelijker kon klaarstomen voor de toekomst. Om die reden had men moeten beslissen om de twee hoogste jaren van de dorpschool samen te voegen. Adel was een vijftiger en een rustige man. Lesgeven doet men vanuit de buik, zei hij altijd. Het is niet met roepen en tieren en dreigen dat men gezag opbouwt. Sommigen beweren dat

als je een imposante verschijning bent, je meer kans op gezag hebt. Die mening deelt Adel niet. Gezag heeft niet met gewicht of grootte te maken maar met persoonlijkheid. De wijze waarop hij bij het betreden van de klas rondkeek en zo over alles een laagje gezag uitstrooide, daar ging het over.

Jenten was al enkele weken in de dorpsschool aanwezig voor zijn stage tijdens zijn laatste jaar, als voorbereiding tot zijn eindexamen. Jenten moest nog leren hoe je een klas begeestert en leert studeren en hoe ze de aan te leren stof moeten verwerken.

Tijdens het laatste lesuur op een vrijdag vertelde hij over zijn dorp, langs de andere kant van de Blauwe Bergen, waar blijkbaar een andere mentaliteit heerste.

Vrouwen hebben in de samenleving een andere functie dan mannen, vond hij. Vrouwen hebben de heilige taak om voor het gezin te zorgen. De man lekker eten klaarmaken, zodat hij optimaal kon functioneren; de kinderen begeleiden naar de school en helpen bij het soms moeilijke huiswerk. Meer was er niet voorzien. Van de eenentwintig leerlingen waren er vijf meisjes. Die vonden dat Jenten het bij het verkeerde eind had. Vrouwen zijn gelijkwaardig aan mannen, zei iemand. Vrouwen hebben zelfs meer dan mannen. Vrouwen hebben borstjes en daarmee kunnen zij kleine kinderen voeden. Mannen hebben alleen grote voeten.

Josh stond recht en stak zijn hand op, een conventie als iemand het woord vroeg. Jenten knikte.

“Meester, mijn mama heeft maar twee kinderen ter wereld gebracht.”

“Dan heeft je mama haar werk niet goed gedaan. Vrouwen, gezonde vrouwen, moeten minstens vier of vijf kinderen opvoeden. Binnen enkele jaren zal de stam tweeënvijftig in getal ons meer en meer overwinnen. Stel

dat die stam in iedere woning vijf kinderen heeft, wat zal er dan gebeuren, na enkele jaren? Wij worden dan een minderheid.”

“Meester, ik vind dat je mijn mama beledigt!” Jenten keek kwaad naar Adel. Wat moet ik doen met zo een leerling. Maar Adel schudde het hoofd. Wat wilde zeggen: ‘Laat Josh maar praten! Ik zal eventueel wel bijsturen!’

“Mijn mama is een supermama. Zij heeft tot ze vijfentwintig was gestudeerd. In een buurland aan de universiteit. Zij wordt van over heel de wereld gerespecteerd en gevraagd om problemen met ‘grafostatica’ op te lossen. Berekeningen over de sterkte van bruggen, stuwdammen en hoogbouw. Zij superviseert de bouw van bruggen en hoge gebouwen. Vrouwen moeten zeker zoveel als mannen studeren.” De vijf vrouwelijke studentes klaptten in de handen.

“Jouw mama, Josh, doet het werk dat aan mannen is voorbehouden. Dit is een strafbaar feit, man!”

Rumoer in de klas. Adel zette zich recht en keek door het brede raam naar de speelplaats. Hij keek dan naar de leerlingen en een voor een hield op met praten.

“Meester, ik heb het gevoel dat sommige mensen nog een paar bergen moeten overwinnen alvorens te weten waar het in onze samenleving op aankomt. En wat vind jij van de Engelsen en de Nederlanders aan de andere kant van ons dorp?”

Jenten aarzelde even met antwoorden. Dan ging plots de bel. Het weekend lonkte. De leerlingen stormden het klaslokaal uit. Jenten stak zijn losse papieren in zijn aktentas.

“Meen je echt wat je daarnet zei, Jenten?”

“En waarom zou ik niet menen wat ik zeg?”

“Dringend bijsturen, Jenten. De vrouwen in ons dorp hier hebben meer in hun marche dan men vermoed. Vroeger

waren vrouwen misschien dommer dan mannen, maar nu is dat zeker niet meer. Omdat ze nooit de kans kregen om te studeren. Hidi, dat is haar naam, is een internationaal erkende ingenieur. Grafostatica.”

“Wat is dat voor iets?”

“Weet je dat niet?”

“Jawel, maar wat doet men daarmee in de praktijk?”

“Dat kun je rustig lezen op Internet. Je tikt gewoon dit woord in en dan heb je leesvoer voor een hele dag.”

“Zover gaat mijn belangstelling niet.”

“Dat vermoedde ik al!”

“Je woonde vroeger in een grote stad, heb je mij eens verteld, Jenten. Hier op de buiten is het anders. Iedereen kent iedereen. In dit dorp wonen hoogstens een vijftig families. En als je nog een paar generaties teruggaat dan stel je vast dat iedereen van iedereen familie is. En in iedere familie zitten wel een paar kerels die meer houden van relschoppen dan van naar de school te gaan. De kleine wereld, Jenten. En met die beperkte straatverlichting, heb je niet veel kans op getuigen. Als men tot een grote familie behoort is er niets aan de hand. Jij bent hier een vreemdeling. Men zal je niet zo vlug missen, zie je!”

“Zo bedoelde ik het niet, Adel. Eerder aan de ludieke kant, zie je.”

“Die kinderen zijn te jong om de humor in jouw standpunten te zien. En in het algemeen: niet iedereen geeft aan ieder woord dezelfde betekenis, zie je! In dit dorp is ook een sterke vrouwenbeweging actief. Vroeger leerde men er kleding maken. Naaien en breien. Nu is men ook al politiek actief. Voorlopig hebben zij nog geen standpunten ingenomen tegenover de Engelsen en de Nederlanders aan de rand van het dorp. Ook dat nog, ja. Heb je al met de nieuwe pastoor gesproken over je

standpunt betreffende vrouwen? In de kerk zingen zij uit volle borst, maar eens op straat zijn het gewone mensen. Opletten met vrouwen, man!”

“Neen. Ik heb toch niets tegen vrouwen.”

“De vrouwenbeweging is machtiger dan wij mannen vermoeden. Die jongen Josh, die op de vierde rij zit, tegen de ruiten, dat is de zoon van de dienstdoende burgemeester. De oude burgemeester zal het niet lang meer trekken. Dan wordt hij de machtigste man uit dit dorp. Daarbij: Baba, zo heet die man, is zeer geliefd bij de bevolking. Ook dat is belangrijk.

“Hoe was het in het klasje? Vroeg Baba wanneer Josh thuiskwam.

“Heerlijk, papa. Die stagiair heeft over de toekomst van de vrouw in onze maatschappij gepraat. Hij zal nooit getrouwd geraken. Is mama al thuis?”

“Morgen, vermoed ik. Ze zal wel een geschenkje meebrengen.”

“Dan zal ik morgen voor haar een grote vis vangen!”

“Ik heb een man op de tv gezien die zei dat hij Bobo heette.”

“En wat voor werk doet die man?”

“Dat heeft hij niet gezegd, Josh. Hij doet iets in de regering. Of werkt voor de vakbond.”

“Voor de vakbond? Dan wil ik daar later ook gaan werken. Zo een mooie auto zeg! En een gratis chauffeur, vermoed ik. Met een begeleider die de chauffeur de weg wijst. Of dient die voor iets anders? Zou die een wapen bijhebben, papa?”

“Heb je al nagedacht over naar welke school je volgend jaar wilt gaan studeren?”